

FRÉDÉRIC MARTEL

SODOMA

ANCHETĂ ÎN INIMA VATICANULUI

Traducere din limba franceză

AURELIA ULICI

maestrul Appoline Cagnats (Bourdon&Associés) în Franța; maestrul Massimiliano Magistretti în Italia; avocatul Scott R. Willson, Esq., în Statele Unite; maestrul Maya Abu-Deeb în Regatul Unit; maestrul Juan Garcés în Spania; maestrul Juan Pablo Hermosilla în Chile; maestrul Antonio Martinez în Mexic; cabinetul Teixeira, Martins&Advogados în Brazilia; maestrul Jürg Koller în Elveția; doamna Katharina Winter și maestrul Sergey Lagodinsky în Germania, maestrul Jacek Oleszyk în Polonia. Valérie Robe m-a consiliat pentru ediția franceză.

În fine, cartea se bazează pe un număr foarte mare de surse scrise, de note și pe o bibliografie foarte bogată, care cuprinde peste o mie de trimiteri la lucrări și articole. Formatul acestei cărți nu-mi permite să le citez aici, cercetătorii și cititorii interesați vor putea găsi gratuit, on-line, într-un document de 400 de pagini, totalitatea acestor surse, precum și trei capitole „bonus” inedite (cercetarea adevărată a Sodoma în Israel, Palestina și Iordania; o parte despre Brazilia; și un text despre arta și cultura Vaticanului). Toate citatele originale și referințele figurează, la rândul lor, acolo, printre care și douăzeci și trei de fragmente din *Operele complete* ale lui Rimbaud, Poetul menționat în această carte.

Pentru a merge mai departe, vezi site: www.sodoma.fr; aducerile la zi vor fi publicate în hashtag #sodoma pe pagina de Facebook a autorului: @fredericmartel; precum și pe contul de Instagram: @martelfrederic și pe Twitter: @martelf.

CUPRINS

<i>Nota autorului și a editorilor</i>	5
<i>Prefață</i>	7
<i>Prolog</i>	17

PARTEA ÎNȚÂI Francisc

1. Domus Sanctæ Marthæ	29
2. Teoria genului	51
3. Cine sunt eu să judec?	93
4. Buenos Aires	114
5. Sinodul	132
6. Roma Termini	176

PARTEA A DOUA Paul

7. Codul Maritain	211
8. Iubirea din prietenie	229

PARTEA A TREIA Ioan Paul

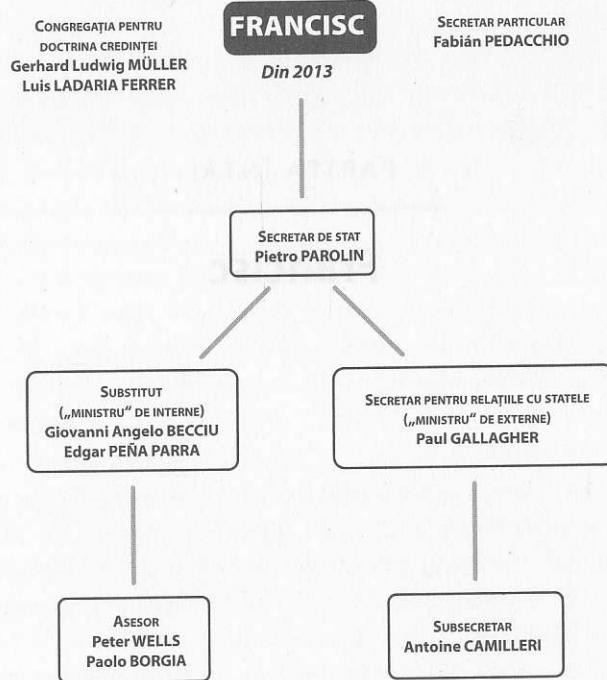
9. Colegiul cardinalilor	255
10. Legiunea lui Hristos	300
11. Cercul dezmațului	324
12. Gărzile elvețiene	340

13. Crucia împotriva homosexualilor	348
14. Diplomații papei întl.	384
15. O familie ciudată	420
16. Rouco.....	436
17. Fiica mai mare a Bisericii	455
18. CEI.....	467
19. Seminariștii.....	505

PARTEA A PATRA

Benedict

20. Passivo e bianco	529
21. Vicepapa	567
22. Disidenți	599
23. Vatileaks	623
24. Abdicarea	640
<i>Epilog</i>	659
<i>Mulțumiri</i>	681

* Cele patru organigrame din această carte au fost simplificate: unii titulari de posturi, anumite titluri și unele date au fost reduse sau omise ca să fi mai ușor de citit. O treia secțiune, cea de secretar de stat, a fost creată în 2017.

7

Domus Sanctæ Marthæ

- BUNĂ SEARA, SUNT FRANCISC, spune vocea, voi am să vă mulțumesc.

Cu degetul mare și cel mic duse la ureche, Francesco Lepore mimează pentru mine o con vorbire telefonică. Tocmai a deschis telefonul și limbajul corporal pare acum la fel de important ca vorbele pe care misteriosul lui interlocutor le rostește în italiană, cu un accent puternic. Lepore își amintește până și cele mai mici amănunte ale con vorbirii:

- Era în 15 octombrie 2013, în jurul orei 16.45, îmi amintesc foarte bine. Tata tocmai murise, cu câteva zile înainte, și mă simteam singur și abandonat. Atunci îmi sună mobilul. Numărul este necunoscut. Răspund oarecum automat, își amintește Lepore. „*Pronto*. (Vocea continuă:) *Buona sera!*“ Sunt papa Francisc. Am primit scrierea dumneavoastră. Cardinalul mi-a trimis-o și v-am sunat ca să vă spun că sunt foarte impresionat de curajul dumneavoastră și că m-au emotionat coerentă, sinceritatea scrisorii dumneavoastră.

- Sfinte părinte, eu sunt impresionat de apelul dumneavoastră; că ați avut grijă să mă sunați. Nu era nevoie. Am simțit doar nevoia să vă scriu.

- Nu, realmente, am fost impresionat de sinceritatea dumneavoastră, de curajul dumneavoastră. Nu știu ce pot face ca să vă ajut acum, dar mi-ar plăcea să vă fiu de folos.

Cu vocea tremurândă, Francesco Lepore, stupefiat de un apel atât de neasteptat, ezită. După un moment de tăcere, papa reia:

- Aș putea să vă cer o favoare?

- Ce favoare?

- Vreți să vă rugați pentru mine?

Francesco Lepore rămâne tăcut.

- Până la urmă, i-am răspuns că eu am încetat să mă rog. Dar dacă papa voia, el putea să se roage pentru mine, îmi spune el.

Francisc ii explică faptul că „se roagă deja“ pentru el, apoi îl întrebă:

- Aș putea să vă binecuvântezi?

- La această întrebare a papei Francisc, am răspuns pozitiv, bineînțeles.

A urmat o oarecare tăcere, mi-a mulțumit încă o dată și aşa s-a încheiat conversația.

După un moment, Francesco Lepore îmi spune:

- Știți, nu sunt un mare susținător al acestui papă. Nu-l apăr foarte mult pe Francisc, dar chiar m-a impresionat gestul lui. N-am vorbit niciodată despre asta, am ținut-o pentru mine, ca pe un secret personal și un lucru bun. Este prima oară când o povestesc.

(Cardinalul Farina, pe care l-am intervievat în două rânduri în apartamentul lui din Vatican, mi-a confirmat că i-a dat papei scrierea de la Lepore, cum îmi confirmă și autenticitatea apelului telefonic din partea lui Francisc.)

CÂND PRIMEȘTE ACEL APEL, Francesco Lepore este certat cu Biserica. Tocmai a demisionat și a fost, după expresia cunoscută, „redus la starea de laic“. Preotul-intelectual, care era mândria cardinalilor Vaticanului, a abandonat sutana. Tocmai i-a trimis o scrisoare papei Francisc, o sticlă aruncată în mare din cauza suferinței, o epistolă în care își spune povestea de preot homosexual devenit traducătorul din latină al papei. Ca să pună capăt. Ca să-și regăsească logica și să iasă din ipocrizie. Prin gestul lui, Lepore ia o decizie de la care nu mai poate da înapoi.

Cu toate astea, sfântul apel îl trimite inexorabil la un trecut pe care a vrut să-l uite, o pagină pe care a vrut s-o întoarcă: dragostea

lui pentru latină și pentru demnitatea de preot; chemarea lui pentru religie; hirotonisirea ca preot; viața lui în casa Sfintei Marta; prietenii particulare cu atâtia episcopi și cardinali; discuțiile nesfărșite despre Hristos și homosexualitate, sub sutană și, uneori, în latină.

Iluzii pierdute? Da, bineînțeles. Ascensiunea lui a fost rapidă: un preot Tânăr numit pe lângă cei mai prestigioși cardinali și curând în serviciul direct a trei papi. Aveau ambiții pentru el. I-au promis o carieră în palatul apostolic, poate chiar episcopatul sau, cine știe, mantia purpurie și pălăria roșie!

Era înainte de alegere. Francesco a trebuit să aleagă între Vatican și homosexualitate – și, spre deosebire de numeroși preoți și cardinali, care preferă să ducă o viață dublă, el a ales armonia și libertatea. Papa Francisc n-a abordat frontal problema gay în conversația lui, căci e limpede că cinstea preotului este cea care l-a determinat să-i telefoneze personal lui Francesco Lepore.

– Mi s-a părut impresionat de povestea mea, dar și de faptul că i-am dezvăluit unele practici ale Vaticanului, felul în care superiorii mei m-au tratat fără omenie: există mulți protectori și dreptul primei nopți la Vatican. Și cum mă abandonaseră imediat după ce am încetat să mai fiu preot.

Mai important, papa Francisc ii mulțumește explicit lui Francesco Lepore că a preferat „discreția“ în privința homosexualității sale, o formă de „smerenie“ și de „secret“ mai degrabă decât un *coming out* public răsunător (implicit, acest papăabil îi propune să-i găsească un loc de muncă pentru a-i cumpăra într-un fel tăcere).

După un oarecare timp, Mons. Krzysztof Charamsa, un prelat care se învârtea în jurul cardinalului Ratzinger, va fi mai vocal, și al său *coming out*, foarte mediatizat, va stârni o reacție violentă la Vatican. Papa nu-l va suna!

Înțelegem de aici regula nescrisă a Sodomei: e mai bine, pentru integrarea în cadrul Vaticanului, să se adere la un „cod al secretului“, care constă în tolerarea homosexualității preoților și a episcopilor, să se bucure de asta dacă e cazul, dar să păstreze secretul în orice situație. Toleranța merge mâna în mâna cu discreția. Și, ca Al Pacino

în *The Godfather*, nu trebuie niciodată să ne criticăm sau să ne părăsim „familia”: „*Don't ever take sides against the family*“.

Așa cum aveam să descopăr în timpul acestei lungi anchete, a fi gay în acel mediu clerical constă în a respecta un anume fel de normă. Singura linie galbenă peste care nu trebuie să treci este mediatisarea sau prozelitismul. A fi homosexual la Vatican este simplu, banal și chiar încurajat; dar cuvântul, vizibilitatea sunt interzise. A fi homosexual discret înseamnă „să faci parte din parohie”; a fi cel din cauza căruia începe scandalul înseamnă să fii exclus din familie.

În privința acestui „cod”, telefonul pe care papa Francisc îl-a dat lui Francesco Lepore capătă imediat sens.

L-AM ÎNTÂLNIT PE LEPORE PENTRU PRIMA DATĂ la începutul acestei anchete. La câteva luni după scrisoarea lui și telefonul papei. Acest bărbat, cu o profesie tăcută, traducător discret al sfântului părinte, a acceptat să-mi vorbească deschis. Tocmai începusem această carte și aveam puține legături în sânul Vaticanului: Francesco a fost unul dintre primii mei preoți gay, înaintea altor câtorva zeci. Nu m-aș fi gândit niciodată că, după el, printre prelații sfântului scaun vor fi atât de mulți care să mi se confeseze.

De ce vorbesc? Toată lumea se confesează la Roma, preoții, gărzile elvețiene, episcopii, nenumărații monseniori și, chiar mai mult decât alții, cardinalii. Adevărați palavragii! Toate aceste eminențe și aceste excelențe sunt niște vorbăreți, dacă știi cum să-i iezi, uneori la limita logoreei, și, în orice caz, a imprudenței. Fiecare are motivele lui: pentru unii, este din convingere, ca să ia parte la bătălia ideologică feroce care se dă acum în sânul Vaticanului între tradiționaliști și liberali; pentru alții, este din sete de influență și, să zicem, din vanitate. Unii vorbesc pentru că sunt homosexuali și vor să povestească totul despre alții, în loc să vorbească despre ei. În fine, există cei care își dau frâu liber din agresivitate, de dragul bârfei și al cancanurilor. Cardinalii bâtrâni nu trăiesc decât din bârfe și denigrare. Mă fac să mă gândesc la cluburile de homosexuali și interlopi ale anilor '50, în care își băteau joc de toată lumea cu cruzime, snobi și veninoși,

pentru că nu-și asumau propria natură. „Dulapul” este locul celei mai incredibile cruzimi. și Vaticanul este un imens „dulap“.

Francesco Lepore a vrut să iasă din el. Mi-a spus imediat adevăratul lui nume, acceptând ca discuțiile noastre să fie înregistrate și făcute publice.

În timpul primei noastre întâlniri, organizată de un prieten comun, Pasquale Quaranta, ziarist la *La Repubblica*, Lepore a ajuns puțin mai târziu, din cauza celei a nu știu câtă greve a transporturilor, la etajul doi al restaurantului Eataly, Piazza della Repubblica, la Roma, unde ne dăduseră întâlnire. Am ales Eataly, care plutește pe valul „slow food“, mâncare bună și naționalism „made in Italy“, pentru că este un restaurant relativ discret, de departe de Vatican, unde puteam avea o discuție liberă. Meniul propune zece feluri – mai degrabă dezamăgitoare – și șaizeci și trei de feluri de pizza, puțin compatibile cu regimul meu „low carb“. Eu și Lepore ne-am întâlnit acolo des, pentru lungi discuții, aproape în fiecare lună, în fața unor spaghetti all'amatriciana – preferatele mele. Si, de fiecare dată, fostul preot se însufletea pe neașteptate și se așeza la masă.

ÎN FOTOGRAFIA LUI DE PE VREMURI, puțin îngălbinită, pe care mi-o arată, gulerul roman este strălucitor, de un alb cum e creta, pe sutana neagră: Francesco Lepore tocmai a fost hirotonisit preot. Are părul scurt, bine pieptănat, și fața bărbierită de curând; spre deosebire de prezent, când are o barbă generoasă și craniul perfect neted. Este același bărbat? Preotul refuzat și homosexualul asumat sunt cele două fețe ale uneia și aceleiași realități.

- M-am născut la Benevento, un oraș din Campania, ceva mai la nord de Napoli, îmi povestește Lepore. Părinții mei erau catolici, fără a fi practicanți. Foarte devreme am simțit o profundă atracție religioasă. Îmi plăcea bisericile.

Numerosi preoți homosexuali intervievați mi-au descris această „atracție“. O căutare misterioasă a harului. Fascinația pentru tainele bisericesti, splendoarea tabernacolului, perdeaua lui dublă, ciboriul și ostensoriul. Magia confesionalelor, cabine aberante prin promisiunile

legate de ele. Procesiunile, adunările, praporii. Şi hainele strălucitoare, robele, sutana, alba, etola. Dorința de a pătrunde secretul tainelor. Şi apoi muzica: cântecele vecerniilor, vocea bărbaților şi sonoritatea orgilor. Ca să nu mai vorbim de rugăciuni!

Mulți mi-au spus că au considerat Biserica „un fel de a doua mamă”: și se știe cât de important este, pentru această confrerie, cultul mereu irațional și preferat al Sfintei Fecioare.

Mama! Numeroși scriitori homosexuali, de la Marcel Proust la Pasolini, inclusiv și pe Julien Green sau pe Roland Barthes și chiar pe Jacques Maritain, au cântat iubirea pentru mama lor, efuziunea a inimii, care a fost nu numai esențială, dar adesea este una dintre cheile de autocenzură (au fost mulți, printre care scriitori și preoți, care nu și-au acceptat homosexualitatea decât după moartea mamei lor). Mama, care îi rămâne mereu fidelă băiețelului ei, oferindu-i iubirea și veghind asupra bătrânlui ei fiu ca și cum ar fi propriul trup, a înțeles de altfel totul.

În ceea ce îl privește, Francesco Lepore vrea să urmeze calea tatălui său:

- Tata era profesor de latină și am vrut să învăț, ca să mă apropii de acea lume, a continuat Lepore. Să învăț latina la perfecție. Şi, de la vîrsta de zece sau unsprezece ani, am vrut să intru la seminar.

Ceea ce și face, împotriva dorinței părinților: la cincisprezece ani, își dorește deja, aşa cum se spune, „să îmbrățișeze“ cariera ecclaziastică.

Drumul clasic al tinerilor preoți, în general: seminarul într-un liceu catolic, apoi cinci ani de studii superioare în filosofie și teologie, urmate de „sarcini preoțești“, încă numite în Italia „ordine minore“, alături de cantori și ajutoarele lor laice, înainte de diaconie și hirotonisire.

- Am devenit preot la douăzeci și patru de ani, pe 13 mai 2000, în momentul Jubileului World Gay Pride, rezumă Francesco Lepore surprinzător de laconic.

Tânărul bărbat a înțeles repede că între misiunea de preot și homosexualitate nu era nicio contradicție, nici măcar una accidentală, aşa cum crezuse la început.

- Întotdeauna am știut că sunt homosexual. În același timp, aveam un fel de atracție amestecată cu repulsia față de acest gen de dorință. Evoluam într-un mediu care considera homosexualitatea ca pe un rău intrinsec: citeam cărți de teologie care o defineau ca pe un păcat. Multă vreme am trăit-o ca pe o vinovăție. Calea pe care am ales-o ca să scap de ea a fost să neg această atracție sexuală, transferând-o asupra atracției religioase: am făcut alegerea între castitate și seminar. A deveni preot era pentru mine un fel de soluție ca să ispășesc o greșală pe care n-o comisesem. În timpul acestor ani de formare la Universitatea Opus Dei, la Roma, m-am consacrat intens rugăciunii, trăiam în asceză, mergând până la pedeapsa corporală, încercând chiar să devin franciscan, pentru a-mi trăi religia și mai intens și am reușit să rămân cast timp de cinci ani, fără ca măcar să mă masturbez.

Traseul lui Francesco Lepore, între păcat și privațiune, cu acea nevoie sfâșietoare de a scăpa de dorințe cu prețul celor mai aprige încercări, era aproape ceva obișnuit în Italia secolului XX. Cariera ecclaziastică a fost mult timp soluția ideală pentru mulți homosexuali care își asumau cu greu orientarea intimă. Zeci de mii de preoți italieni au cresut sincer că vocația religioasă era „unica“ soluție a „problemei“ lor. Asta este prima regulă a Sodomei: *Preoția a fost mult timp calea ideală de evadare pentru tinerii homosexuali. Homosexualitatea este una dintre cheile vocației lor.*

SĂ NE OPRIM O CLIPĂ ASUPRA ACESTUI MODEL. Pentru a înțelege traseul majorității cardinalilor și al nemurărașilor preoți pe care îi vom întâlni în această carte trebuie să pornim de la acest proces de selecție aproape darwinian, care are o explicație sociologică. În Italia, asta a fost multă vreme o regulă. Acei bărbați tineri, efeminați, care erau îngrijorați de dorințele lor, acei băieți care simțeau o înclinație pentru cel mai bun prieten și de care râdeam din cauza exprimării lor afectate, acei homosexuali care se căutau pe sine fără să vrea să se declare, acei seminariști care nu erau pe fâgașul cel bun nu aveau multe opțiuni în Italia anilor '30, '40 sau '50. Unii au

înțeles de timpuriu, aproape din atavism, cum să facă din homosexualitate o forță și din slabiciune un atu: devenind preot. Ceea ce le permitea să-și recapete puterea asupra propriei vieți, crezând că răspund unei duble chemări, a lui Hristos și a dorințelor lor.

Aveau, oare, alte opțiuni? Într-un orașel italian din Lombardia sau într-un sat din Piemont, de unde mulți cardinali au provenit, homosexualitatea era considerată încă, la acea epocă, drept Răul suprem. Cu greu înțelegem această „nenorocire ascunsă”; ne temem de „promisiunea unei iubiri multiple și complicate”; ne temem de această „fericire de nespus, insuportabilă chiar“. Dacă ne dedicăm pasiunii, chiar rămânând discret, ar însemna să alegem o viață de minciună sau de proscris; a deveni preot, în schimb, pare o formă de scăpare. Întrând în cler, totul devine mult mai simplu pentru homosexualul care nu-și asumă opțiunea: începe să trăiască între băieți și să poarte rochii; încețează să mai fie întrebăt despre iubite; colegii de școală, care deja fac glume proaste, sunt impresionați; el, care a fost batjocorit, ajunge la onoruri; se alătură unui grup de elită, el, care aparținea unui grup blestemat; și mama, repet, care a înțeles fără să-o spună, îi încurajează această vocație miraculoasă. Și, mai ales, castitatea față de femei și promisiunea celibatului nu-l mai sperie pe viitorul preot, ba dimpotrivă; acceptă această constrângere cu bucurie! În Italia anilor '30, până în '60, faptul că un Tânăr homosexual alege preoția, acest fel de „jurământ al celibatului între bărbați“ se încadra în ordinea, dacă nu în forța lucrurilor.

Un călugăr benedictin italian, care a fost unul dintre conducătorii universității Sant'Anselmo din Roma, mi-a explicat logica demersului:

- Alegerea misiunii de preot a fost la început, pentru mine, rezultatul unei credințe profunde și vitale. Dar, privind în urmă, o analizez și ca pe un mod de a-mi ține sub control sexualitatea. Am știut întotdeauna că eram gay, dar numai mult mai târziu, după ce am trecut de patruzeci de ani, am acceptat acest aspect fundamental al identității mele.

Sigur, toate traseele sunt unice. Numeroși preoți italieni mi-au spus că nu și-au descoperit homosexualitatea decât după hirotonisire

sau atunci când au fost trimiși să lucreze la Vatican. Sunt chiar mulți care n-au făcut pasul decât foarte târziu, dincolo de patruzeci de ani, sau în timpul anilor '70.

Acestei selecții sociologice a preoților i se adaugă cea episcopală, care amplifică și mai mult fenomenul. Cardinalii homosexuali îi preferă pe prelații care au înclinații și care, la rândul lor, aleg preoții gay. Nunții, acei ambasadori ai papei însărcinați cu selectarea episcopilor, printre care procentul de homosexuali atinge recordul, fac și ei, la rândul lor, o selecție „naturală“. Conform tuturor mărturiilor pe care le-am adunat, preoții care au înclinații ar fi privilegiați când le este descoperită homosexualitatea. Mai prozaic, nu rareori un nunțiu sau un episcop promovează un preot care face parte „din parohie“ pentru că așteaptă unele favoruri.

Asta este a doua regulă a Sodomei: *Homosexualitatea se extinde pe măsură ce ne apropiem de sfântul sfintilor: există din ce în ce mai mulți homosexuali pe măsură ce urci în ierarhia catolică. În conclavul cardinalilor și la Vatican, procesul preferențial atinge, se pare, culmea: homosexualitatea devine regula, heterosexualitatea, excepția.*

AM ÎNCEPUT CU ADEVĂRAT ACEASTĂ CARTE ÎN APRILIE 2015. Într-o seară, editorul meu italian, Carlo Feltrinelli, m-a invitat să iau cina la restaurantul Rovelli, pe Via Tivoli, la Milano. Ne cunoșteam deja, pentru că publicase trei dintre cărțile mele, și dorisem să-i vorbesc despre *Sodoma*. De mai bine de un an făceam cercetări legate de problema homosexualității în Biserica Catolică, având tot mai multe întâlniri, la Roma și în câteva țări, citind numeroase lucrări, dar proiectul meu rămânea încă unul ipotetic. Aveam subiectul, dar nu și modalitatea de a-l scrie.

Se pare chiar că în conferințele publice de la Napoli și Roma, în anul acela, lansasem, vorbind despre catolicii gay, ideea că: „Va trebui într-o zi să povestim istoria Vaticanului“. Un Tânăr scriitor napolitan mi-a amintit mai târziu afirmația făcută, și ziaristul de la *La Repubblica*, Pasquale Quaranta, un prieten care mi-a fost alături încă de la pregătirea acestei cărți, mi-a amintit și el acea frază.

Dar subiectul meu a rămas neconcretizat.

Înainte de această cină, îmi imaginase că Feltrinelli va refuza un asemenea proiect; caz în care aş fi renunțat la el și *Sodoma* n-ar mai fi văzut lumina zilei. Dar lucrurile au stat taman invers. Editorul lui Boris Pasternak, al lui Günter Grass și, mai recent, al lui Roberto Saviano m-a bombardat cu întrebări, a vrut lămuriri despre ideile mele, înainte ca, pentru a mă încuraja să lucrez, să strecoare, punându-mă totuși în gardă:

- Cartea asta va trebui publicată în Italia și, în același timp, în Franța și în Statele Unite, pentru a-i da mai multă greutate. O să aveți fotografii? În același timp, va trebui să-mi arătați ce știți în plus pe lângă ceea ce spuneți.

Și-a mai turnat vin dintr-un an bun și a continuat să gândească, rostind vorbele cu voce tare. Și, brusc, a adăugat, insistând o clipă pe „s“:

- Dar vor încerca să vă assssssassssineze!

Tocmai căpătam undă verde. M-am lansat în aventură și am început să locuiesc la Roma în fiecare lună. Dar încă nu știam că, pentru ancheta mea, aveam merg în peste treizeci de țări și că aceasta avea să dureze patru ani. *Sodoma* era lansată. Fie ce-o fi!

LA NUMĂRUL 178 DE PE VIA OSTIENSE, ÎN SUDUL ROMEI, Al Biondo Tevere este o trattoria populară. Tibrul curge acolo la marginea terasei – de unde și numele restaurantului. E una oarecare, nu e centrală, e puțin frecventată, iar în acea lună de ianuarie era cumplit de frig. De ce dracă! Francesco Gnerre mi-o fi dat întâlnire în taverna aia atât de departe?

Profesor de literatură pensionar, Gnerre și-a consacrat o parte importantă a cercetărilor sale literaturii gay italiene. De asemenea, a semnat, timp de mai bine de patruzeci de ani, sute de cronică de carte în diferite reviste homosexuale.

- Mii de gay așa ca mine și-au alcătuit biblioteca citind articolele lui Francesco Gnerre în *Babilonia* și *Pride*, îmi explică ziaristul Pasquale Quaranta, care a organizat cina.

Gnerre a ales locul potrivit. La Al Biondo Tevere, cineastul italian Pier Paolo Pasolini s-a dus în noaptea de 1 noiembrie 1975, împreună cu Pelosi, Tânărul prostituat care avea să-l asasineze câteva ore mai târziu, pe o plajă din Ostia. Acest ultim „supeu“, chiar înainte de una dintre crimele cele mai groaznice și mai bine cunoscute din istoria italiană, face obiectul unei ciudate comemorări pe pereții restaurantului. Tăieturi din ziare, fotografii de la filmări, imagini din filme, întregul univers al lui Pasolini reînvie pe pereții lăcuiți ai restaurantului.

- Cea mai mare adunare de gay din Italia este la Vatican, lasă să-i scape, pe post de aperativ, Francesco Gnerre.

Și criticul literar se lansează într-o lungă poveste, cea a istoriei relațiilor țesute între preoții italieni și homosexualitate. Ca pe niște adevărate puncte de contact, îmi dezvăluie homosexualitatea mai multor romancieri catolici. Îmi vorbește despre Dante:

- Dante nu era împotriva homosexualilor, explică Gnerre. Există patru trimiteri la homosexualitate: în *Divina Comedie*, în părțile numite *Infernul* și *Purgatoriul*, chiar dacă nu există niciuna în *Paradisul*! Lui Dante îi e simpatic personajul său gay, Brunetto Latini, care este și fostul lui profesor de retorică. Și chiar dacă îl plasează pe a treia treaptă a celui de al șaptelea cerc al infernului, îi respectă condiția de homosexual.

Luând-o pe drumul literelor, al latinei și al culturii pentru a încerca să-și rezolve propria dilemă, preotul Francesco Lepore a petrecut și el ani întregi încercând sădezlege ascunzișurile literaturii sau ale filmului – poemele lui Pasolini, Leopardi, Carlo Coccioni, *Memoriile lui Adrian*, scrise de Marguerite Yourcenar, filmele lui Visconti, fără să uite figurile homosexuale din *Divina Comedie* a lui Dante. Ca pentru mulți preoți și homosexuali italieni care nu se simțeau bine în pielea lor, literatura a jucat un rol important în viața lui: „cel mai sigur adăpost“, să zicem.

- Prin literatură am înțeles multe lucruri, adaugă Lepore. Eram în căutare de coduri, de parole.

Pentru a încerca descifrarea acestor coduri, ne putem interesa de o altă figură-cheie, despre care vorbim cu universitarul Francesco